

QUADERN 1

CLAU DE PAS

Mòdul de Valencià

Formació Bàsica de Persones adultes

Autors: Agustí Pasqual, Sara Bataller y Josep Vicent Galan

CCIR
EDITORIAL

Valencià per adults

Nivell bàsic

Il·lustracions: Disseny gràfic ECIR
Disseny i il·lustració e coberta: Disseny gràfic ECIR

Disseny d'interior: Disseny gràfic ECIR
Edició: Editorial ECIR
Impressió: Indústries gràfiques Ecir (IGE)

© ES PROPIETAT
Agustí Pasqual
Sara Bataller
Josep Vicent Galan
Editorial ECIR, S.A

Depòsit legal: V-3725-2007
I.S.B.N.: 978-84-9826-359-6
Imprès a Espanya – *Printed in Spain*

Reservats tots els drets. Ni la totalitat, ni part d'aquest llibre no pot ser reproduït o transmés mitjançant procediments electrònics o mecanismes de fotocòpia, grabació, informació o qualsevol altre sistema, sense el permís escrit de l'editor

Aquest Mòdul de Valencià és un material didàctic adreçat a la Formació Bàsica de les Persones Adultes. La seua intenció és abastar el cicle primer i el cicle segon (primer nivell i segon nivell) d'aquella Formació Bàsica. A més, hem considerat exhaustivament el nivell bàsic (A1 i A2) de la llengua, dintre del Marc Europeu comú de referència per a les Llengües. Per tant, aquest material pretén desenvolupar el procés d'aprenentatge del valencià des de la doble vessant de formació i de nivell bàsics.

Hem valorat la necessitat d'integrar el procés d'ensenyament i el d'aprenentatge ja que facilitarà un coneixement global de la llengua. Per a la qual cosa hem estructurat els temes d'acord amb els continguts temàtics que proposa el nivell bàsic de les llengües del Marc Europeu esmentat:

1. IDENTIFICACIÓ PERSONAL
2. ACTIVITATS DE LA VIDA QUOTIDIANA
3. LLAR I ENTORN
4. SALUT I ATENCIONS FÍSQUES
5. ALIMENTACIÓ
6. RELACIONS HUMANES, EDUCACIÓ I OCUPACIÓ
7. TEMPS LLIURE I OCI
8. CIÈNCIA I TECNOLOGIA

Així, hem organitzat cada tema amb els següents aparats:

Comunicació: Funcions comunicatives bàsiques de cada tema.

Vocabulari i expressions: Lèxic i camps semàntics referits al tema.

Sons i lletres: Correspondència entre els sons i les seues possibilitats gràfiques.

Ortografia: Normativa funcional bàsica.

Paraules i oracions: Estructura morfosintàctica de la paraula i l'oració.

Textos d'ús: Generes textuais d'ús social.

De cada apartat hem estret uns coneixements que s'esdevenen de la doble vessant de formació i de nivell bàsics. És a dir, que hem considerat, valorat i seleccionat els coneixements de valencià que el currículum de la Formació Bàsica de les Persones Adultes i el nivell bàsic prescrit pel Marc Comú de les Llengües determinen. És evident que aquest material didàctic, incloses les explicacions, orientacions i activitats, facilitarà la preparació externa de qualsevol prova de valencià.

Hem tractat de desenvolupar progressivament els 4 primers temes. No obstant això, la divisió temàtica facilita qualsevol altre agrupament d'acord amb les necessitats o interessos de l'aprenent. Així, també, es poden subdividir, agrupar o reagrupar tant els temes com els apartats de cada tema, atenent als diferents cicles, nivells o cursos que l'equip docent haja de planificar.

Al començament de cada tema trobareu un quadre amb els apartats esmentats i els coneixements proposats. De cadascun d'ells hem fet una explicació, resum, esquema, síntesi o orientació amb el qual volem significar l'obligatorietat de la seua lectura. Així mateix, amb les expressions: **cal saber, cal recordar, cal distingir, cal repassar, cal identificar...** fem una proposta d'anàlisi o d'estudi distinta per a l'aprenent. També cal assenyalar la importància de les activitats. Aquestes són la base del treball per adquirir les habilitats, les destreses o les capacitats que reclama cadascun dels coneixements exposats. Les activitats poden semblar repetitives, dificultoses o faltes de progressivitat, desitgem que l'experimentació facilite la revisió i l'elaboració de la resta del material.

Tenint en compte que és un material per a la Formació Bàsica de les Persones Adultes, proposem un procés d'ensenyament i d'aprenentatge progressiu que vaja des d'un treball individual i grupal amb assistència semipresencial, fins a un treball autònom, d'acord amb els diferents estils i ritmes d'aprenentatge personals. Recomanem, doncs, unes tutories individuals i grupals que alternen de manera eficaç el treball presencial i l'autònom.

Hem afegit en cada tema el **solucionari d'activitats**, el **full d'autoreflexió** comunicativa (referida als apartats de comunicació i textos d'ús) i les **proves d'aprenentatge** per tal d'arrodonir el procés d'aprenentatge. Aquestos tres apartats (solucionari, proves d'aprenentatge i autoreflexió) pretenen ser una eina bàsica per al docent i, en conseqüència, per a l'ensenyament.

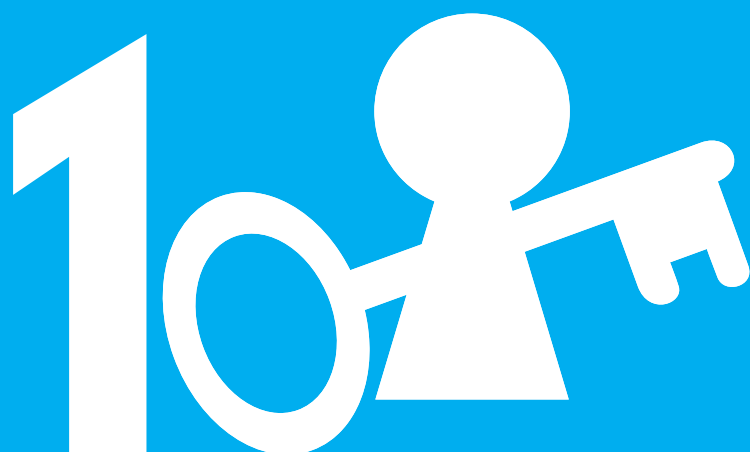
Índex

TEMA 1: La identificació personalpág. 8

COMUNICACIÓ pág.10	<ul style="list-style-type: none">■ Saludar i presentar-se.■ Present d'indicatiu dels verbs: ser, dir-se, viure i conèixer.■ Preguntar. Partícules interrogatives.■ Agrair i disculpar-se.■ Acomiadar-se.
VOCABULARI I EXPRESSIONS pág.13	<ul style="list-style-type: none">■ Adreça: carrer, plaça, avinguda.■ Relacions familiars.■ Numerals: cardinals, ordinals.■ Mesos de l'any.
ORTOGRAFIA pág.18	<ul style="list-style-type: none">■ L'alfabet.■ Alternances gràfiques.
SONS I LLETRES pág.23	<ul style="list-style-type: none">■ Sons i grafies.■ Sistema vocàlic.
PARAULES I ORACIONS pág.26	<ul style="list-style-type: none">■ Classificació de paraules morfològicament.■ Sintagmes.■ Oració Simple.<ul style="list-style-type: none">■ Oració atributiva.■ Oració Predicativa.■ Verbs: ser, dir-se, viure, conèixer i estar.
TEXTOS D'ÚS pág.35	<ul style="list-style-type: none">■ Targetes d'identitat.■ Instància.■ Biografia.
SOLUCIONARI pág.39	<ul style="list-style-type: none">■ Prova d'aprenentatge.■ Full d'autoreflexió comunicativa.

TEMA 2: Activitats de la vida quotidiana pág.46

COMUNICACIÓ pág.48	<ul style="list-style-type: none">■ Planificació personal.■ Comprar.■ Explicar on vols anar i què vols fer.■ Sol·licitar bitllets de transport.■ Expressar quin oratge fa.
VOCABULARI I EXPRESSIONS pág.50	<ul style="list-style-type: none">■ Parts del dia, dies de la setmana i estacions de l'any.■ Les hores.■ Els diners.■ Transport públic.■ Temps atmosfèric.
SONS I LLETRES pág.57	<ul style="list-style-type: none">■ Sistema consonàntic.■ Normes sobre les grafies: g, j, tg, tj.
ORTOGRAFIA pág.60	<ul style="list-style-type: none">■ La síl·laba, els diftongs i l'hiat.
PARAULES I ORACIONS pág.64	<ul style="list-style-type: none">■ Sintagma Nominal.■ Verbs d'acció quotidiana.■ Perífrasi verbal: necessitat i obligació.
TEXTOS D'ÚS pág.76	<ul style="list-style-type: none">■ Instruccions d'ús: telèfon, ordinador, electrodomèstic...■ Aconseguir informació sobre: com arribar a un lloc, un transport públic, un bitllet...■ Fer un esquema i un resum.
SOLUCIONARI pág.85	<ul style="list-style-type: none">■ Prova d'aprenentatge.■ Full d'autoreflexió comunicativa.

La identificació personal

COMUNICACIÓ	<ul style="list-style-type: none">■ Saludar i presentar-se.■ Present d'indicatiu dels verbs: ser, dir-se, viure i conèixer.■ Preguntar. Partícules interrogatives.■ Agrair i disculpar-se.■ Acomiadar-se.
VOCABULARI I EXPRESSIONS	<ul style="list-style-type: none">■ Adreça: carrer, plaça, avinguda.■ Relacions familiars.■ Numerals: cardinals, ordinals.■ Mesos de l'any.
SONS I LLETRES	<ul style="list-style-type: none">■ Sons i grafies.■ Sistema vocàlic.
ORTOGRAFIA	<ul style="list-style-type: none">■ L'alfabet.■ Alternances gràfiques.
PARAULES I ORACIONS	<ul style="list-style-type: none">■ Classificació de paraules morfològicament.■ Sintagmes.■ Oració Simple.<ul style="list-style-type: none">■ Oració atributiva.■ Oració Predicativa.■ Verbs: ser, dir-se, viure, conèixer i estar.
TEXTOS D'ÚS	<ul style="list-style-type: none">■ Targetes d'identitat.■ Instància.■ Biografia.

cal fer ús de les expressions de salutació i de presentació

Salutacions	Preguntes, agraïments i disculpes	Acomiadaments
<p>Hola Bon dia Bona vesprada Bona nit</p> <p>Jo sóc... Em diuen... Jo em dic...</p> <p>Com va això? Què hi ha? Com estàs?</p> <p>Bé, molt bé.</p> <p>Com et diuen? Com li diuen? Com es diu?</p> <p>Què fas? Què fem? A què et dediques?</p> <p>On vius? D'on vens? D'on ets/eres?</p>	<p>Qui és? Digues? Diga'm?</p> <p>Per favor...</p> <p>Tant de gust! Per suposat Encantada/encantat</p> <p>Gràcies! Moltes gràcies!</p> <p>De res!</p> <p>Perdó! Perdone</p> <p>Disculpa Ho sent</p> <p>No passa res! No té importància</p>	<p>Au! Adéu!</p> <p>Que vaja bé! A passar-ho bé!</p> <p>Fins ara! Fins després! Fins demà! Fins despús-demà! Fins a la nit! Fins dimarts</p> <p>Una abraçada Un bes Records Salut!</p>

present d'indicatiu dels verbs:

Ser	Dir-se	Viure	Conéixer
Jo sóc	Jo em dic	Jo visc	Jo conec
Tu ets/eres	Tu et dius	Tu vius	Tu coneixes
Ell/ella és	Ell/ella es diu	Ell/Ella viu	Ell/Ella coneix
Nosaltres som	Nosaltres ens diem	Nosaltres vivim	Nosaltres coneixem
Vosaltres sou	Vosaltres us dieu	Vosaltres viviu	Vosaltres coneixeu
Ells/elles són	Ells/elles es diuen	Ells/elles viuen	Ells/elles coneixen

1 Ompli els espais buits amb les expressions de salutació i de presentació:

Hola, ? Joan.

I a tu, ? Em diuen

..... ? Jo treballo de fuster. I tu, ?

Jo em dedique a vendre roba.

..... ? Jo visc a València, al carrer pintor Martí. I tu,

..... ? Jo vinc de Sagunt i visc a l'avinguda Germanies.

..... , em pots passar l'aigua?

Gràcies.

..... el meu germà? No, no el conec.

..... . A passar-ho bé!

cal fer ús de les següents partícules interrogatives:

Qui...? Qui vindrà?, Quina finca!, Quins diners? Quines tindrem?...

Què...? Què anem a fer?, Què vol?, Què et passa?...

Com...? Com et diuen?, Com estàs?, Com va això?, Com era?...

Quan...? Quan ve?, Quan ens n'anem?, Quan tornarà?

Quant...? Quant costa?, Quants en vol?, Quanta gent!, Quantes en necessiteu?

On...? D'on veniu?, On aneu?, On està?...

2 Ompli els espais buits amb les partícules interrogatives:

- a) vens? De Castelló.
- b) t'ha dit això? Ho ha dit el mestre.
- c) pantalons dus? Els vaquers.
- d) és ta tia? La del cabell blanc.
- e) fas? Estic estudiant matemàtiques.
- f) persones anàveu? Moltes.
- g) estava? Estava molt cansada.
- h) Per vols anar? Perquè em paguen.
- i) activitats cal fer? Moltes.

cal identificar i saber les relacions familiars:

Marit - Muller

Home - Dona

Pare - Mare

laio - laia (Avi - Àvia)

Fill - Filla

Nét - Néta

Oncle - Tia

Germà - Germana

Cosí - Cosina
Nebot - Neboda
Nuvi - Núvia
Cunyat - Cunyada
Gendre - Nora
Sogre - Sogra
Orfe - Òrfena

Padrí - Padrina
Fillol - Fillola
Casat - Casada
Divorciat - Divorciada
Vidu - Vídua
Fadrí - Fadrina (solter - soltera)
Separat - Separada

3 Elabora el teu arbre genealògic a partir de les següents qüestions:

Com els diuen a ton pare i a ta mare?

Quants germans i germanes tens i com els diuen?

Ets casat o casada, fadrí o fadrina?

Si ets/eres casat o casada com li diuen al teu marit o muller?

Qui són els teus iaïos?

Quants cosins i cosines tens i com els diuen?

Tens nebots i nebodes? Com els diuen?

4 Escriu al costat de cada definició el parentiu que correspon:

Germana d'un cònjuge respecte a l'altre

Home respecte als fills

Mare de la mare

Fill de ma tia

Germà de ma mare

Dona del meu fill

Filla del meu oncle

Germà de la meua dona

cal saber els numerals

Expressen la quantitat i en podem distingir quatre tipus: els cardinals, els ordinals, els partitius i els múltiples.

CARDINALS

Xifres	Esriptura	Xifres	Esriptura
0	Zero	20	Vint
1	Un, u, una	21	Vint-i-u, vint-i-un
2	Dos, dues	22	Vint-i-dos
3	Tres	23	Vint-i-tres
4	Quatre	24	Vint-i-quatre
5	Cinc	25	Vint-i-cinc
6	Sis	26	Vint-i-sis
7	Set	27	Vint-i-set
8	Huit, vuit	28	Vint-i-huit
9	Nou	29	Vint-i-nou
10	Deu	30	Trenta
11	Onze	36	Trenta-sis
12	Dotze	38	Trenta-huit
13	Tretze	44	Quaranta-quatre
14	Catorze	49	Quaranta-nou
15	Quinze	56	Cinquanta-sis
16	Setze	65	Seixanta-cinc
17	Dèssset, disset	79	Setanta-nou
18	Dihuit, divuit	87	Huitanta-set
19	Dènou, dinou	91	Noranta-u
145	Cent quaranta-cinc	14.354	Catorze mil tres-cents ciquanta-quatre
268	Dos-cents seixanta-huit	1.000.000	un milió
784	Set-cents huitanta-quatre		(un bilió, un trilió ...)
1891	Mil huit-cents noranta-u		

ORDINALS

Forma abreviada	Esriptura	Forma abreviada	Forma abreviada
1r	Primer / Primera	16é/16a	Setzé /Setzena
2n	Segon / Segona	17é / 17a	Desseté /Dessetena
3r	Tercer / Tercera	18é / 18a	Divuité /Divuitena
4t	Quart / Quarta	19é / 19a	Denové /Denovena
5é/5a	Cinqué/Cinquena	20é/20a	Vinté / Vintena
6é/6a	Sisé /Sisena	21é / 21a	Vint-i-uné / Vint-i-unena
7é/7a	Seté / Setena	25é / 25a	Vint-i-cinqué /Vint-i-cinquena
8é/8a	Huité /Huitena	34é / 34a	Trenta-quarté / Trenta-quartena
9é/9a	Nové / Novena	43é / 43a	Quaranta-tresé / Quaranta-tresena
10é/10a	Desé /Desena	58é / 58a	Cinquanta-vuité / Cinquanta-vuitena
11é/11a	Onzé / Onzena	65é / 65a	Seixanta-cinqué / Seixanta-cinquena
12é/12a	Dotzé /Dotzena	79é / 79a	Setanta-nové / Setanta-novena
13é/13a	Tretzé / Tretzena	82é / 82a	Huitanta-dosé / Huitanta-dosena
14é/14a	Catorzé / Catorzena	96é / 96a	Noranta-seté /Noranta-setena
15é/15a	Quinzé /Quinzena	100é / 100a	Centé / Centena

cal recordar:

En els numerals cardinals, cal **usar el guionet** en dos casos (regla mnemotècnica **D-U-C**):

1. Entre desena i unitat (D-U): trenta-sis, quaranta-nou, seixanta-tres, cinquanta-quatre, setanta-nou, huitanta-u, noranta-set...
2. Entre unitat i centena (U-C): dos-cents, tres-cents, quatre-cents, cinc-cents, sis-cents, set-cents, huit-centes, nou-cents

Fixa't bé i recorda que del 21 al 29 la " i " es col·loca entre guionets: vint-i-u, vint-i-dos, vint-i-tres, vint-i-quatre, vint-i-cinc, vint-i-sis, vint-i-set, vint-i-huit, vint-i-nou.

ORDINALS: per escriure els ordinals hem d'afegir als cardinals la terminació " é " (masculí) o " **ena** " (femení): vuit = vuité / vuitena; onze = onzé / onzeana... Tanmateix els cinc primers ordinals tenen formes especials:

Forma abreviada	Escriptura
1r	Primer / Primera
2n	Segon / Segona
3r	Tercer / Tercera
4t	Quart / Quarta
5é	Cinqué/Cinquena

PARTITIUS: expressen una fracció de la unitat i tenen les **mateixes formes que els ordinals** EXCEPTE en:

NO CORRECTES	CORRECTES
Segon	Mig / Mitja
Tercer	Terç / Terça
Desé	Dècim / Dècima
Centé	Centèsim / Centèsima
Milé	Mil·lèsim / Mil·lèsima

Els **MÚLTIPLES** expressen el nombre de vegades que s'augmenta una cosa. Són: doble, triple, quàdruple, quintuple, sèxtuple, òctuple, nòuple, dècuple i cèntuple. A partir de la forma quàdruple són substituïdes per perífrasis: cinc voltes, set voltes...

5 Ompli la següent fitxa personal i escriu els numerals en lletres:

Em dic _____, tinc _____ anys, vaig
nàixer a _____ el dia _____ de/d'
_____ de _____.

Tinc _____ germans/es i sóc el _____
entre ells/es. Visc a _____ al carrer / avinguda _____
número _____
porta _____. Codi Postal _____.

El número de telèfon de casa és: _____ i
_____ el del mòbil: _____

Faig _____ metre _____ centímetres
d'alçada i pese _____ quilograms.

6 Escriu en lletres la següent llista de números premiats de l'Once:

16.054	Exemple: setze mil cinquanta-quatre
46.093	
00019	
03.467	
59.271	
15.892	
80.026	

7 Escriu en lletres els numerals següents:

a) Vivia al camí de Montcada número 239 però em vaig traslladar al número 157.

b) Em costà 13.094 euros l'entrada del pis, tanmateix la hipoteca la vaig fer de 245.816 euros.

c) Estava en 8a posició però va aconseguir entrar en 2n lloc.

d) El teu cotxe val 19.624 euros.

e) Hem pres $1/3$ de cervesa i $1/2$ de vi entre el meu amic i jo.

f) La immobiliària tenia les seues oficines al número 48 del carrer Joan Peris i en concret al 8é pis.

h) Enguany celebrem els 25 anys de l'empresa.

i) El 25 de desembre se celebra el dia de Nadal.

cal saber l'alfabet

L'alfabet és el conjunt de grafies o lletres d'una llengua.

LLETRES	NOM	EXEMPLES
A a	a	c arrer, ca lor
B b	be alta	fe b rer, ro b a
C c	ce	c el, ca sa
D d	de	fre d , gen d re
E e	e	se g ur, ger ma na
F f	efe o efa	f em, fu ll
G g	ge	g os, g ent, gat
H h	hac	h ome, h ospital
I i	i llatina	av i nguda, i s
J j	jota	taron j a, j ove
K k	ca	k iwi, folk k lore
L l	ele o ela	ma l , abri l
M m	eme o ema	des e mbre, m are
N n	ene o ena	do n a, n ora
O o	o	so g re, co r
P p	pe	p are, p antalons
Q q	cu	q uatre
R r	erre o erra	gener r , ca ra
S s	esse o essa	se t embre, co sa
T t	te	oc t ubre, ne bo t
U u	u	j uliol, cu ina
V v	ve baixa	no v embre, i nvitar
W w	ve doble	w hisky, w àter
X x	ics o xeix	or x ata, ca ixa
Y y	i grega	y en, Nova Y ork
Z z	zeta	on z e, set z e

cal recordar:

Les lletres **k**, **w** i **y** (fora del dígraf **ny**) només apareixen en paraules que provenen d'altres llengües.

La **ç** (ce trencada) es considerada com una lletra modificada. Exemples: adre**ç**a, pla**ç**a, mar**ç**.

cal recordar:

A més de les lletres simples, estan els **dígrafs** que són una combinació de dues lletres que representen un sol so consonàntic.

DÍGRAFS	NOM	EXEMPLES
LL ll	ela (o ele) doble	filla, llet
RR rr	doble erra	terra, córrer
SS ss	doble essa	passar, ingressar
NY ny	ena (o ene) i grega	juny, cunyat
QU qu	cu u	paquet, enquesta
GU gu	ge u	guerra, guia
IG ig	i ge	roig, maig
TX tx	te ics	cotxe, despatx
TG tg	te ge	rellotge, metge
TJ tj	te jota	corretja, platja
IX ix	i ics	peix

cal recordar:

No es consideren dígrafs, sinó **lletres compostes**, les combinacions que representen dues consonants o una consonant geminada, amb independència que es puguin pronunciar com a simples.

LLETRES COMPOSTES	NOM	EXEMPLES
MM mm	ema ema	Immaculada, immòbil
NN nn	ena ena	tennis, innocent
TL tl	te ela	atleta,
TLL tll	te ela doble	ratlla,
TM tm	te ema	setmana
TN tn	te ena	ètnic
L·L l·l	ela geminada	pel·lícula, intel·ligent

8 Tenint en compte que la lletra “ç” es considerada com una “c” modificada.

Quantes lletres té l’alfabet valencià?

9 Classifica els dígrafs i les lletres compostes del quadre:

SS, MM, NY, TLL, TG, L·L, TJ, TM, TX, NN

DÍGRAFS	LLETRES COMPOSTES

10 Fixa’t en les paraules dels exemples de l’alfabet i selecciona aquelles que fan referència a:

MESOS DE L’ANY:

.....
.....
.....
.....

RELACIONS FAMILIARS:

.....
.....
.....
.....

cal diferenciar

Cal diferenciar entre **sons** i **grafies**: els sons o fonemes són les emissions fòniques que produïm quan parlem, mentre que les grafies o lletres són la representació escrita dels sons.

Algunes lletres es distribueixen complementàriament per representar un mateix so. Repassem les següents **alternances gràfiques**:

So /K/	a	e	i	o	u
C	ca cama			co cor	cu cuc
QU		que poquet	qui quitrà		

So /S/	a	e	i	o	u
Ç	ça plaça			ço eriçò	çu forçut
C		ce encertar	ci València		

So /ʝ/	a	e	i	o	u
J	ja pujar			jo major	ju juvenil
G		ge gelat	gi màgic		

So /g/	a	e	i	o	u
G	ga gat			go got	gu agulla
GU		gue guerra	gui seguidor		

So /u/ Dièresi (¨)	a	e	i	o
QU	qua quadern			quo quota
QÜ		qüe pasqües	qüi obliqüitat	

So /u/ Dièresi (¨)	a	e	i	o
GU	gua aigua			guo aigualós
GÜ		güe següent	güi pingüí	

11 Enllaça amb fletxes les paraules que tenen la mateixa grafia:

a) **So /K/**

mecànic	mico
riquesa	traca
conill	roques

c) **So /ʒ/**

taronges	màgia
gitano	juliol
jugada	monges

b) **So /S/**

caçar	cita
ceba	cel
cigala	troç

d) **So /g/**

gana	guiatge
saguntí	regador
guix	bagul

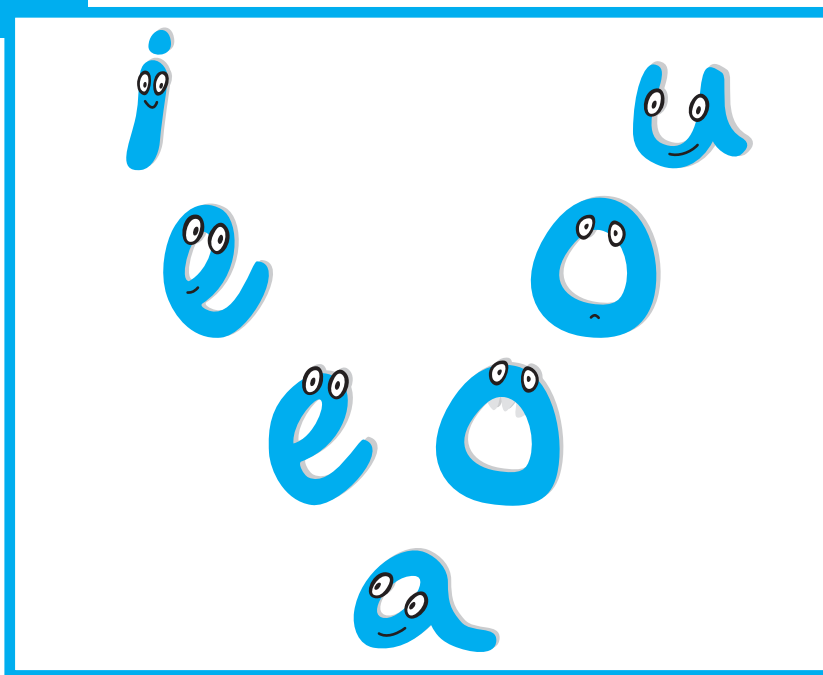
cal saber el sistema vocàlic:

El **sistema de sons vocàlics** està representat per set grafies:

- a (oberta)
- e (oberta o tancada)
- i (tancada)
- (oberta o tancada)
- u (tancada)

L'accent gràfic potser:

- à (greu) • è (greu) • é (agut)
- í (agut) • ò (greu) • ó (agut)

CLASSIFICACIÓ DELS SONS VOCÀLICS

**Localització:
posició de la llengua**

Anterior: llengua cap endavant		Central: llengua aplanada a la base	Posterior: llengua cap endarrere		
[i] fil				[u] ungla	tancat
	[e] fer			[o] fosc	semitancat
		[ɛ] cel		[ɔ] cosa	semiobert
			[a] cara		obert

**Obertura
dels
llavis**

D'acord amb l'**obertura de la boca** podem classificar les lletres vocals "e" i "o" en vocals obertes o tancades. Tracta una altra vegada de pronunciar correctament els exemples:

	VOCAL TANCADA	VOCAL OBERTA
E e	negre	verd
	capell	pèl
	jersei	peu

	VOCAL TANCADA	VOCAL OBERTA
O o	orella	rosa
	corbata	allò
	front	taronja

cal recordar: casos en què la lletra e sona oberta e

NORMES GENERALS	EXEMPLES
Davant de les vocals <i>i o u</i> i davant de síl·labes que duguen <i>i o u</i>	peu, conveni, paciència, ingenu, molècula
La major part de paraules esdrúixoles i termes científics	anècdota, cèl·lula, èxtasi, fèretre, gènere
Davant de <i>l, l·l, rr</i> i <i>r</i>	cel, novel·la, verb, terra
Les terminacions <i>-ecte, -ecta, -epte, -epta</i>	afecte, col·lecta, excepte recepta...

cal recordar: casos en què la lletra o sona oberta ◻

NORMES GENERALS	EXEMPLES
Davant de les vocals <i>i</i> o <i>u</i> i davant de síl·labes que duguen <i>i</i> o <i>u</i>	bou, oli, tònic, cònjuge, mòdul
La major part de paraules esdrúixoles i termes científics	còmoda, lògica, patògen
Els acabaments <i>-oc/a</i> , <i>-of/a</i> , <i>-oig/oja</i> , <i>-ol/a</i> , <i>-ort/ta</i> , <i>-olt/a</i> , <i>-os/a</i> , <i>-os/ossa</i> , <i>-ost/a</i> , <i>-ot/a</i>	foc, carxofa, boig, roja, caragol, solt, fort, horta volta, moldre, mos, cosa, brossa, crossa, impost, clot, dot, pilota, pot, singlot
Uns quants mots acabats amb <i>-o</i> i els seus compostos	açò, bo, so

12 Classifica les següents paraules del quadre segons duguen la *o oberta* o la *o tancada*.

roig, pot, somni, corfa, arròs, estona, rossinyol, torró, europeu, tòrax

○ OBERTA	○ TANCADA

13 Classifica les següents paraules del quadre segons duguen la e *oberta* o la e *tancada*.

gendre, femella, fletxes, ulleres, experiència, cruel, València, cel, tres

E OBERTA	E TANCADA

cal saber que:

Existeixen diferents **classes de paraules o categories gramaticals**:

- a) **Paraules obertes**: tenen un significat lèxic precís. Substantius, adjectius, verbs i adverbis.
- b) **Paraules tancades**: tenen un significat gramatical i un nombre limitat d'elements: pronoms, determinants, quantificadors, preposicions i conjuncions.
- c) **Funcions sintàctiques**: determinades per les relacions entre les paraules: subjecte, predicat, complement...

Paraules obertes	Definició	Exemple
Substantiu	És la paraula variable (gènere i nombre) amb què es designa tota classe d'idees, persones, animals, coses.	amiga, Joan, advocada...
Adjectiu	És la paraula variable (gènere i nombre) que acompanya el substantiu i n'indica una qualitat o accident.	valenta, jove, groc...

Verb	És la paraula que expressa accions, estats, processos, situa les coses en el temps.	agranar, llavar, tindre, tossir...
Adverbi	És la paraula que habitualment acompanya al verb i modifica la seua significació. Classificació d'adverbis: lloc, temps, manera, quantitat.	ací, fora, demà, enguany, bé, gens...

Paraules tancades	Definició	Exemple
Pronoms	Elements lingüístics amb què es fa referència a la persona gramatical. Es classifiquen en pronoms personals forts i febles.	jo, nosaltres, elles... me, et, li, lo, hi...
Determinants	Elements lingüístics que serveixen per determinar a la paraula que acompanya. Es classifiquen en: articles, demostratius, possessius, quantitatius, numerals, indefinits, relatius i interrogatius.	la, l', les... aquestes/estes, eixos, allò... el meu, les vostres... molt, poc, menys... quatre, sis, setze... algun, tot, cap... el qual, la qual... què, qui, quin, quant, on, quan, com
Preposició	Elements lingüístics que serveixen per relacionar les paraules.	a, amb, de, en...
Conjuncions	Elements lingüístics que enllacen oracions o bé elements d'una mateixa oració.	i, ni, o, bé, mentre que, abans que, quan, així com, perquè...

14 Poseu una C (categoria gramatical) o una F (funció sintàctica) com a l'exemple:

	C o F
Adjectiu	C
Pronom	
Complement nom	
Subjecte	
Determinant	
Predicat	
Conjunció	
Adverbi	
Substantiu	
Preposició	
Complement directe	

15 Classifica les següents categories gramaticals:

La	
meua	
cosina	
Anna	
cuinava	
molt	
de	
nit	

cal saber que:

Els sintagmes són la combinació d'unitats lingüístiques dins de la cadena parlada o escrita que, a més realitza una funció sintàctica (subjecte, predicat, complement...).

16 Utilitza tots els sintagmes del quadre per escriure una nota informativa

Els detalls més avançats del Seat Toledo

l ho és, perquè ha estat pensat per oferir-vos el màxim equipament.

El Seat Toledo és el primer de la seua categoria,

i a molta distància de la resta.

us faran gaudir de la seua potència.

cal saber l'estructura de l'oració simple:

L'oració gramatical és el conjunt de paraules (categories gramaticals) relacionades (funcions sintàctiques) i amb una significació completa.

ESTRUCTURA DE L'ORACIÓ SIMPLE:

ORACIÓ

Sintagma Nominal (SUBJECTE) + **Sintagma Verbal** (PREDICAT)

Exemple:

El partit de futbol

ha acabat a les deu.

SN = (Det.) + NOM + (Complements Nom)
(NUCLI)

SV = Verb + (Complements Verb)
(NUCLI)

El

partit

de futbol

ha acabat

a les deu

17 Analitza les següents oracions com a l'exemple del cal saber.

Cal distingir primerament entre SN (Subjecte) i SV (Predicat).

Dintre del SN (Subjecte) diferenciar el nucli (nom) del determinant (det.) i els C.N.

Dintre del SV (Predicat) diferenciar entre nucli (verb) i C.V.

a) El xic del primer agranava l'escala molt bé.

SN (Subjecte):

Nucli:

Det.

C.N.

SV (Predicat):

Nucli:

C.V.:

b) La metgessa d'aquell consultori ve prompte a la consulta.

SN (Subjecte):

Nucli:

Det.

C.N.

SV (Predicat):

Nucli:

C.V.:

c) Les mestresses de casa treballen tot el dia.

SN (Subjecte):

Nucli:

Det.

C.N.

SV (Predicat):

Nucli:

C.V.:

cal distingir entre oracions atributives i oracions predicatives

ESTRUCTURA DEL SINTAGMA VERBAL = VERB (NUCLI) + COMPLEMENTES DEL VERB

SV = N + CV

TIPUS

D'ORACIONS:

ORACIONS ATRIBUTIVES:

EL VERB NO APORTA CAP SIGNIFICAT, NOMÉS SERVEIX COM A ENLLAÇ O CÒPULA.

SV = N (VERB COPULATIU) + CV (ATRIBUTS)

VERBS COPULATIUS: Ser, estar, semblar o paréixer.

Exemple: Joan era fadrí

Sintagma Nominal = Joan

Sintagma Verbal = era (verb copulatiu) + fadrí (atribut)

ORACIONS PREDICATIVES:

EL VERB APORTA INFORMACIÓ SOBRE EL SUBJECTE.

SV = N (VERB PREDICATIU) + CV (COMPLEMENTES).

VERBS PREDICATIUS: tots els altres verbs.

Exemple: Nosaltres mirem la televisió

Sintagma Nominal = Nosaltres

Sintagma Verbal = mirem (verb predicatiu) + la televisió (complements)

18 Classifica les següents oracions, en atributives o predicatives, com a l'exemple:

Exemple: La veïna compra el diari	Oració Predicativa
El treballador sembla cansat.	
El concert fou impressionant.	
Pensaren poc.	
Lluís estava a Benifaraig.	
Mon pare va fer el dinar.	
L'amiga de Vicent està en sa casa.	
Joan escriu una carta.	
El gos anava pel carrer.	
El futbolista cobra molts diners.	
La vida és així.	

cal saber què és el verb:

El **verb** és la paraula que expressa accions, estats, processos, situa les coses en el temps. En el verb distingim dos parts: el **lexema**, que és la que no varia

i que conté el significat, i el **morfema**, que n'és la variable i que indica el temps, el mode, la persona, el nombre i l'aspecte. Aquesta distinció permet classificar els verbs en **regulars** i **irregulars**. Els regulars es conjuguen sense alteracions en el lexema i els irregulars, presenten alteracions en el lexema.

Admet les següents **variacions**:

CONJUGACIONS	PRIMERA	vocal temàtica a	cant ar , mir ar
	SEGONA	vocal temàtica e	té er , caur e
	TERCERA	vocal temàtica i	dorm ir , freg ir

TEMPS

SIMPLES: jo miraré

COMPOSTOS: jo he mirat

PRESENT	jo cante
PASSAT	jo vaig cantar, cantí, cantava
FUTUR	jo cantaré

MODE

INDICATIU	l'acció és real i i segura
SUBJUNTIU	expressa probabilitat, dubte, desig, hipòtesi o prohibició
IMPERATIU	s'usa per donar ordres i instruccions
CONDICIONAL	planteja una condició o suposició

PERSONA

PRIMERA	jo, nosaltres
SEGONA	tu, vosaltres
TERCERA	ell, ella, ells, elles

NOMBRE

SINGULAR	cantes
PLURAL	canteu

19 Conjuga el verb "SER" en les següents oracions:

- a) (present) Joan i treballe a l'obra.
- b) Lluís (present) cosí de la meua nora.
- c) Vosaltres (passat) companyes d'estudis.
- d) Tu (futur) qui porte la pancarta.
- e) Anna i Beatriu (passat) treballadores de l'empresa tèxtil.

20 Conjuga el verb "ESTAR" en les següents oracions:

- a) Els jugadors (passat) cansats del partit.
- b) Joana (futur) a punt de casar-se.
- c) No (present) damunt la taula.
- d) Aquelles xiques (present) buscant treball.
- e) Ell (passat) treballant quan vas arribar.

21 Conjuga el verb "SER" o el verb "ESTAR" en les següents oracions:

- a) La meua cosina divorciada.
- b) Absolutament tot al vostre favor.
- c) Al mes de juliol encara fadrí,
però ara ja casat.
- d) El refresc fresc a la nevera.
- e) Aniré a la biblioteca i hi dues hores.

22 A continuació construirem una **targeta d'identitat** amb les dades personals següents:

TARGETA D'IDENTITAT		
NOM:		
COGNOMS:		
ADREÇA: (Carrer / Plaça / Avinguda)		
NÚMERO:	PIS:	PORTA:
CODI POSTAL:		
CIUTAT:	PROVÍNCIA:	
FORMACIÓ (ESTUDIS):		
PROFESSIÓ:		
D.N.I.:		
NÚMERO DE SEGURETAT SOCIAL:		
TELÈFON FIXE:		
TELÈFON MÒBIL:		
CORREU ELECTRÒNIC:		

cal recordar:

La **instància** és una sol·licitud escrita a una autoritat o a un superior.

23 Fixa't en la següent sol·licitud i ompli-la.

GENERALITAT VALENCIANA
SOL·LICITUD DE BECA DE FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA I ESPECIALITZACIÓ PROFESSIONAL EN MATÈRIES D'ÀMBIT EUROPEU A LA DIRECCIÓ GENERAL DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I RELACIONS EXTERNES
SOLICITUD DE BECA DE FORMACIÓN COMPLEMENTARIA Y ESPECIALIZACIÓN PROFESIONAL EN MATERIAS DE ÁMBITO EUROPEO EN LA DIRECCIÓN GENERAL DE COOPERACIÓN AL DESARROLLO Y RELACIONES EXTERNAS

A DADES PERSONALS / DATOS PERSONALES

CODI DE BARRA / BARRCODE	NOM / NOMBRE	DATA NAIXEMENT / FECHA NACIMIENTO	SEX / SEXO
DOMICILI (CARRER/PLAÇA, NÚMERO I PORTAL) / DOMICILIO (CALLE/PLAZA, NÚMERO Y PUERTA)			CP
LOCALITAT / LOCALIDAD		PROVÍNCIA / PROVINCIA	TELÈFON / TELÉFONO

B TITULACIONS OFICIALS / TITULACIONES OFICIALES

TÍTOL / TÍTULO	CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE	NOTA MITJANA / NOTA MEDIA

C ACREDITACIÓ DEL CONEIXEMENT D'ANGLÈS I FRANCÈS / ACREDITACIÓN DEL CONOCIMIENTO DE INGLÉS Y FRANCÉS

NIVELL / NIVEL	CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE

D CONEIXEMENTS D'ALTRES IDIOMES / CONOCIMIENTO DE OTROS IDIOMAS

--	--

E CURSOS DE POSTGRAU RELACIONATS AMB LA BECA / CURSOS DE POSTGRADO RELACIONADOS CON LA BECA

CENTRE / CENTRO	TÍTOL / TÍTULO	HORES / HORAS

F ALTRES MÉRITS I/O EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL / OTROS MÉRITOS I/O EXPERIENCIA PROFESIONAL

ACTIVITAT / ACTIVIDAD	MESOS / MESES

La persona sol·licitant es compromet a acceptar les bases, assistir i participar plenament en els programes de treball que s'establiquen, en cas de ser-ne adjudicatari/a, i declara que totes les dades acadèmiques i professionals assenyalades en el qüestionari són certes.
 La persona solicitante se compromete a aceptar las bases, asistir y participar plenamente en los programas de trabajo que se establezcan, en caso de ser adjudicatari/a, y declara que todos los datos académicos y profesionales señalados en el cuestionario son ciertos.

_____ de _____ de _____
 La persona sol·licitant / La persona solicitante

Firma: _____

REGISTRE DESTINADA / REGISTRO DE ENTRADA

DATA ENTRADA EN L'ORDEN COMPETENT

DIRECCIÓ GENERAL DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I RELACIONS EXTERNES
DIRECCIÓN GENERAL DE COOPERACIÓN AL DESARROLLO Y RELACIONES EXTERNAS

cal recordar:

La **biografia** és la història de la vida d'algun personatge, escollit generalment en virtut de la seua activitat o del seu ressò públic.

L'autobiografia és la biografia d'una persona feta per ella mateixa.

Biografia

Gemma Mengual Civil va nèixer a Barcelona (ciutat on resideix) el 12 d'abril de 1977. És una dona forta que fa una alçada de 1'73 metres i pesa 55 kilos. Va descobrir la seua passió per la natació sincronitzada als nou anys, gràcies a la seua cosina Judith. Els seus pares hagueren d'inscriure-la en el Club Kallipolis donat el seu interès per mostrar les seues habilitats en l'aigua. Actualment és considerada la millor especialista espanyola de tots els temps.

Anna Tarrés, la seua entrenadora, incorpora Gemma al seu equip el 1992, donades les seues magnífiques qualitats: capacitat de treball, força de voluntat i ambició. Un any després, el 1993 va ser subcampiona junior d'Europa. Des del punt de vista atlètic, la seua qualitat més destacada és l'extraordinària potència de braços i cames.

És aficionada al drama en el cinema, el seu actor favorit és Bruce Willis. I les seues pel·lícules favorites són Molin Rouge i les d'Esther Williams. És llicenciada en gemmologia, ciència que s'ocupa de les pedres precioses.

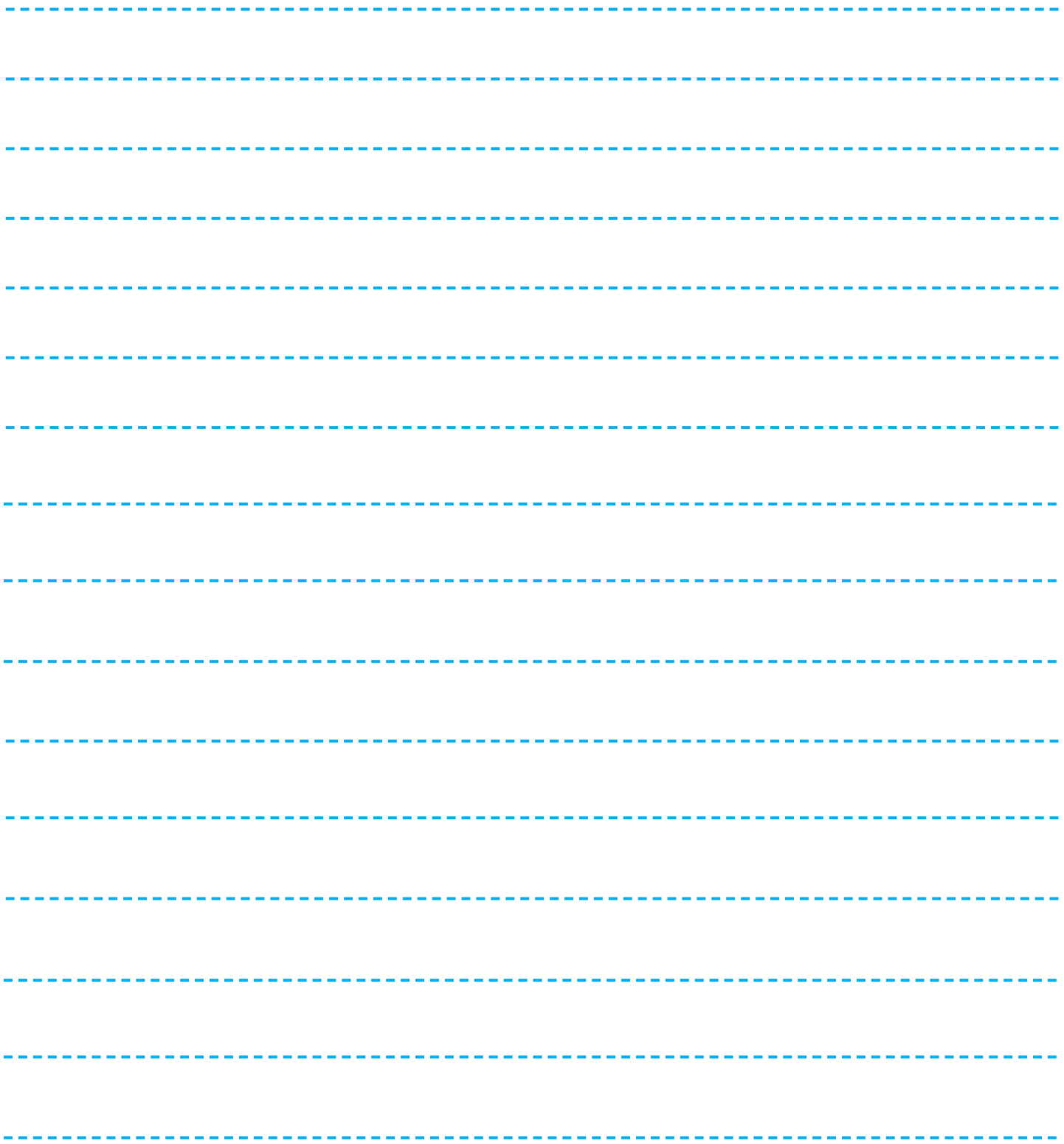
Entrena huit hores diàries al Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat a Barcelona. Allò que més valora en les persones és la generositat. Amb l'equip espanyol de natació sincronitzada va atènyer el quart lloc en la modalitat d'equips al Jocs Olímpics d'Atenes l'any 2004.

24 Tracta de fer resumidament la teua autobiografia.

Entre les dades per a ser incloses a la teua autobiografia estan:

- nom i cognoms,
- data de naixement,
- dades familiars destacades,
- fets més destacats a la infantesa, joventut i adulta,
- estudis i formació més importants,
- treballs realitzats,
- interessos personals, gustos i aficions,

solucionari

- 1** Resposta lliure. Possible: Hola, com et diuen? Em diuen Joan. I a tu, com et diuen? Em diuen Pep. De què treballes? Jo treballo de fuster. I tu, a què et dediques? Jo em dedico a vendre roba. On vius? Jo visc a València, al carrer pintor Martí. I tu, d'on vén? Jo vinc de Sagunt i visc a l'avinguda Germanies. Per favor, em pots passar l'aigua? Clar que sí. Gràcies. Conèixes el meu germà? No, no el conec. Adéu. A passar-ho bé!
- 2** a) d'on vén? b) qui t'ha dit? c) quins pantalons dus? d) com és la tia? e) què fas? f) quantes persones anàveu? g) com estava? h) per què vol anar? i) quantes activitats cal fer?
- 3** Resposta lliure.
- 4** cunyada, pare, iaia, cosí, oncle, nora, cosina, cunyat.
- 5** Resposta lliure.
- 6** quaranta-sis mil noranta-tres; dénou; tres mil quatre-cents seixanta-set; cinquanta nou mil dos-cents setanta-un; quinze mil huit-cents noranta-dos; huitanta mil vint-i-sis.
- 7** a) dos-cents trenta-nou, cent cinquanta-set b) tretze mil noranta-quatre, dos-centes quaranta-cinc mil huit-cents setze c) huitena, segon d) dénou-mil sis cents vint-i-quatre, e) un terç, mig f) quaranta-huit, huité, h) vint-i-cinqué, i) vint-i-cinc.
- 8** vint-i-sis.
- 9** dígrafs: ss, tg, tj, ix, ny; lletres compostes: mm, tll, nn, tm, l·l.
- 10** Mesos de l'any: gener, febrer, març, abril, maig, juny, juliol, setembre, octubre, novembre, desembre. Relacions familiars: gendre, germana, mare, nora, sogre, pare, nebot, filla, cunyat.
- 11** a) mecànic = traca; riquesa = roques; conill = mico b) caçar = tros; ceba = cel; cigala = cita c) taronges = monges; gitano = màgia; jugada = juliol d) gana = regador; saguntí = bagul; guix = guiatge.
- 12** O oberta: pot, roig, somni, arròs, rossinyol, tòrax; O tancada: estona, corfa, torró, europeu.
- 13** E oberta: experiència, cruel, València, cel; E tancada: gendre, femella, fletxes, ulleres, tres.
- 14** C, C, F, F, F, C, C, C, C, F.

solucionari

- 15** Det., det. possessiu, nom, nom, verb, adv., preposició, nom.
- 16** El Seat Toledo és el primer de la seua categoria, i a molta distància de la resta. I ho és, perquè ha estat pensat per oferir-vos el màxim equipament. Els detalls més avançats del Seat Toledo us faran gaudir de la seua potència.
- 17** SN: El xic del primer, Nucli: xic; Det.: el; CN: del primer; SV: agranava l'escala molt bé; Nucli: agranava; CV: molt bé. // SN: La metgessa d'aquell consultori; N.: metgessa; Det.: la; CN: d'aquell consultori; SV: ve prompte a la consulta; N: ve; CV: prompte a la consulta. // SN: Les mestresses de casa; N: mestresses; det.: les; CN: de casa; SV: treballen tot el dia; N: treballen; CV: tot el dia.
- 18** Atributiva; Atributiva; Predicativa; Atributiva; Predicativa; Atributiva; Predicativa; Predicativa, Predicativa; Atributiva.
- 19** Sóc; és; fóreu; serás; foren.
- 20** estaven; estarà; està; estan; estava.
- 21** és; està; era; és; està; estaré.
- 22** Resposta lliure.
- 23** Resposta lliure.
- 24** Resposta lliure.

prova d'aprenentatge

1 Contesta les següents qüestions:

a) Com et diuen?

b) D'on ets?

a) Com et diuen?

b) D'on ets?

c) A què et dediques?

d) Com estàs?

e) Per què estudies valencià?

f) Quantes activitats has fet del tema 1?

2 Escriu al costat de cada definició el parentiu que correspon:

Filles del teu germà

Germans dels teus pares

Pares dels teus pares

Marit de la teua filla

Germana de la teua dona

3 Escriu en lletres els numerals que hi ha a les oracions:

a) El dia 14 celebre el meu aniversari i el 28 és el meu Sant.

b) El meu sogre ha venut el cotxe per 14.817 euros i n'ha comprat un de nou per 24.689 euros.

c) La hipoteca del pis l'he feta per 214.829 euros.

4 Escriu:

a) L'alfabet valencià:

b) Com s'anomenen les següents lletres:

ll, rr, ny, tg, tj

mm, tll, tn, l·l

5 Enllaça amb fletxes les paraules que tenen el mateix so:

a) **So /S/**

forçut

civada

encertar

centre

cigala

braç

b) **So /ʒ/**

diligència

girafa

gitano

juliol

majúscula

gendre

6 Classifica el següent llistat de paraules:

gendre, peu, bou, objecte, açò, novel·la, ona, costa, gènere, tampoc

E TANCADA

E OBERTA

O TANCADA

O OBERTA

7 Classifica les següents categories gramaticals:

Aquell		façanes	
xic		de	
pintava		les	
les		finques	

8 Analitza les següents oracions:

La xica d'aquell institut semblava esgotada

SN:	
Det.:	
Nucli:	
CN:	
SV:	
CV:	

La platja de la Malva-Rosa ha rebut la bandera blava.

SN:	
Det.:	
Nucli:	
CN:	
SV:	
CV:	

9 Ompli la següent targeta d'identitat:

NOM:

COGNOMS:

ADREÇA: (Carrer / Plaça / Avinguda)

NÚMERO:

PIS:

PORTA:

CODI POSTAL:

CIUTAT:

PROVÍNCIA:

FORMACIÓ (ESTUDIS):

PROFESSIÓ:

D.N.I.:

NÚMERO DE SEGURETAT SOCIAL:

TELÈFON FIXE:

TELÈFON MÒBIL:

CORREU ELECTRÒNIC:

10 Utilitza els sintagmes del quadre per escriure el text:

Aquell dia tenia mal de panxa i a més em picava el nas

i vaig rascar-me amb els punys de la camisa.

però en aquell moment ella tampoc podia ajudar-me.

Li vaig demanar a la meua filla

i no me'l podia rascar perquè tenia les mans brutes.

que em donara sabó per netejar-me-les,

Malauradament no em podia aguantar

full d'autoreflexió comunicativa

Després d'haver estudiat aquest tema, reflexiona i assenyalas amb una creu la resposta valorada:

	Sóc capaç de:	Sí	No	Amb dificultats	Pàgina
1	Saludar i acomiadar-me <i>Hola!, adéu...</i>				3 - 4
2	Fer preguntes <i>Què et passa?...</i>				5
3	Manifestar agraïment i disculpar-me <i>Moltes gràcies! Perdó!</i>				3
4	Presentar-me i presentar una altra persona <i>Sóc Carles i aquesta és Maria</i>				4
5	Indicar el parentiu de les persones de la meua família <i>Aquesta és la meua filla Núria</i>				5 - 6
6	Dir on visc <i>Visc a Mislata</i>				4
7	Dir el meu número de telèfon i demanar-lo a una altra persona <i>El meu número de telèfon és.... Quin és el teu número de telèfon?...</i>				7 - 8 - 9 10 - 11
8	Omplir la meua targeta d'identitat amb totes les dades personals <i>Completa</i>				29
9	Omplir una sol·licitud de treball <i>Completa</i>				30
10	Redactar una síntesi de la meua autobiografia <i>Completa</i>				31 - 32

Cal que revises el contingut de les respostes assenyalades amb NO o AMB DIFICULTATS, per a la qual cosa et recordem la pàgina del tema on el trobaràs.